

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCOLA.“

Èr banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

„Osana“, și „se-se răstignescă.“

Serbăm astăzi intrarea triumfală a Mântuitorului în Ierusalim!

În actul dumnezeiesc, a cărui sfantă amintire o serbăm astăzi, poporul israiltean recunoște cu o însuflețire fără păreche în istoria lumii, că Mântuitorul Christos este Messia cel făgăduit. Și strigându-i „osana“, și închinându-i-se îl-recunoște de Domn și Stăpân al lumii. Tóte acestea se întâmplă din **motivul**, că poporul în preocupățiunea și nepriceperea sa, accepta, că Imperatul Ceriunilor să întemeieze o imperațiã lumescă. Îndată ce însă aude poporul dela Mântuitorul cuvintele: „împărăția mea nu este din lumea acésta“, — uită de minunile săvârșite și de binefacerile primite dela Mântuitorul lumii; și mergând la cei ce sfat făcuseră, ca să-L omóre; și începe a striga cu tótã furia „se-se răstignescă“!

Este, și rămâne vecinic caracteristică, dar în același timp instructivă și educativă acésta grabnică schimbare a poporului. În acésta schimbare grabnică, „duchul lumii“, duchul slăbiciunilor și patimilor omenesci se pune în luptă cu spiritul evangheliei și bisericii Domnului. În acésta schimbare se repetese în o formă nouă aceeași slăbiciune omenescă, carea se vede, și carea a făcut, ca istoria omenimei să se încépă cu un omor între frați.

Cain n'a potut să inghită păharul de amărăciune, carele s'a produs întrênsul, vedând, că jertfa fratelui său Avel este mai bine primită înaintea lui Dumnezeu, decât a sa; și în loc de a-și corege păcatul, și a-se îndrepta, urmând și condus de patimile omenesci a omorî pre fratele său.

Poporul israiltean, pre timpul venirii Mântuitorului Christos era amărit și necăjit în inima sa din

motivul, că în urma slăbiciunilor și păcatelor sale, și mai cu seamă în urma spiritului de partidă și pentru ura neimpacată dintre partide își perduse independența politică. Și vedând puterea dumnezeiescă a Mântuitorului accepta dela Dênsul, ca să-l scape de stăpânia politică streină, și fără vre un merit și conlucrare a sa să-l facă politicesce stăpân preste destinele sale, seau mai bine dis după ideia dominantă în anticitatea păgână stăpân preste întregă lumea chiar și prin asuprirea altor popóre.

Omul (poporul israiltean), condus și stăpânit de slăbiciunile sale, prin strigătele: „se-se răstignescă“ și prin răstignirea efeptuită factice a voit să comită un act de răsbunare asupra împăratului Ceriului și al pământului.

S'a întâmplat acest act de răsbunare, întocma ca și odinioră omorul lui Cain, — pentru că astfelu a dispus provedința divină în sfatul ei cel necuprins de mintea omenescă. „Se cădea adecă, ca Fiiul omenesc să pătimescă, și să moră, pentru ca a treia și să învieze; și prin învierea Lui să-se enunțe și decreteze din areopagul divin în un mod neîndoios viața și învierea tuturor popórelor lumii.

* * *

Au trecut veacuri multe, de când acest dumnezeiesc act s'a petrecut în ochii lumii. Și totuși omul și omenii sunt stăpâniți și astăzi mult de patimile omenesci.

Din acésta cauză provin multele necazuri și nemulțămirea generală de astăzi. Și în urmare necazurile și nemulțămirea de astăzi se va continua până atunci, până când neamul omenesc nu va fi stăpânit în modul său de gândire și acțiune de voința lui Dumnezeu.

Poporul israilitean încercării și actului de răsunare comis încontra Împăratului Ceriului și al pământului, i-a dat la aparință o formă legală. Domnul Ceriului a fost judecat de sinedriul jidovesc, — pentru că descoperirea dumnezeiească a dispus, ca astfel să se întempele, ca lumea să vadă, și să se convingă, — de ce este capace omul atunci, când nu se supune legii lui Dumnezeu, — și se conduce de curente, cari emanază din patimi și slăbiciuni omenești.

Sunt o adevărată calamitate pentru dezvoltarea omenirii în spirit creștinesc aceste cuvinte, când ele sunt fătul lumii, și când se pun în conflict direct cu spiritul evangheliei și bisericii. Și ele totuși se formează, și totuși stăpânesc, omenimea pră de multe ori și astăzi, după nouăsprezece veacuri dela venirea Mântuitorului în lume. Și omul toate aceste curente greșite și contrare evangheliei se încercă a-le justifica și a-le da la aparință o anumită îndreptățire.

Din astfel de curente și în urma puterii ce o exercită asupra vieții și dezvoltării omenești aceste curente, repetăm, a rezultat toate necazurile și nemulțămirea generală a lumii de astăzi, pentru-că curentele, ce se formează în lume și între oameni, când devin destul de puternice, stăpânesc lumea tocma așa, cum stăpâniți au fost de astfel de curente cei ce au întâmpinat pre Mântuitorul Christos cu „Osana,” ca a doua zi tot ei să-i strige: „să-se răstignescă.”

Mai au apoi astfel de curente greșite și aceea parte rea, că după ce se trec, și își perd din valoare, și se înlocuiesc prin altele, lasă după sine mulțime de consecințe dezastrușe mai cu seamă asupra masei celei mari a poporului, carele a fost sedus prin ele.

Amintim astăzi aici despre aceste curente, pentru ca să ne scim feri de ele, și să-le putem prăntempele cu destulă bărbăție.

Curente greșite sunt și astăzi multe în lume, și de multe ori este foarte greu omului să se apere, și să nu fiă sedus. Așa de exemplu amintim aici următorul cas: Este o frumoasă tendință, ca omul să-și amelioreze soarta și starea, pentru că propriaminte pentru aceea trăiesce omul în lume, ca prin muncă și strădania în spirit creștinesc să se înalțe la perfecțiune și prin aceasta la bunăstare și fericire. Și este natural, că dacă dorim scopul, să îmbrățișăm, și să manumăm cu același zel și mijlocele, cari ne duc la scop în evanghelie și în doctrina bisericii. Lu-

mea de astăzi însă, din nefericire nu este cea mai dispusă a-și însuși și manua aceste mijloce. Este astăzi aprăpe general un felu de duch al lumii, ca oamenii cu ostentă puțină să ajungă bunuri mari. Acesta însă fiind un lucru cu neputință, omul care se vede înșelat în iluziunile sale nebasate, începe a cărti, a-se plânge, a fi nemulțămît cu sine însuși și cu totă lumea. Astfelu consecința tuturor curentelor greșite este de regulă nemulțămirea, carea o produc în oamenii, cari se lasă seduși de ele.

Causă de nemulțămire are în măsură mai mare, seau mai mică fie-care om. Și dacă astăzi nemulțămirea este atât de generală în întregă Europa, cauza este tocmai sporirea curentelor greșite, cari abat lumea dela glasul evangheliei.

De aceea ne este binevenită această sfântă zi, în carea evanghelia și sfânta biserică ne învață, ca în toate cestiunile și împrejurările să-ne însușim o judecată obiectivă, un mod de gândire creștinesc, și să ne ferim de curente greșite și streine fie spiritul evangheliei.

Învățământul cetirii și scrierii.

— Studiu istoric-metodic —

1) *Metoda cea mai veche și nisuințele de a-o corigia. Ickelsammer. Comenius.*

Fiind scrierea și cetirea niște mijloce puternice pentru înaintarea culturii, nu-e mirare că au fost tractate cu deosebită îngrijire în toate timpurile, în școlele diferitelor popore. Aceste două obiecte de învățământ sunt, în cari s'au făcut mai multe încercări pentru a stabili metode de propunere.

Cea mai veche metodă de cetire este metoda literisării. După această metodă elevii trebuiau să învețe de rost toate literile cu numele lor în șir alfabetic. Elevii stăteau la alfabet cu anii; apoi ajungeau la literisare sau slovenire. De ex. din „em-a-es-ă” avea să resulte „masă.” Acesta era o muncă foarte grea și nepotrivită pentru începători. După metoda literisării elevii mai întâi ceteau, apoi învață a scrie; ceea ce iarăși e ne-natural. Deja în Atena și Roma antică copiii învățau mai nainte de toate forma și numele literelor, apoi se deprindeau a compune silabe și cuvinte. La scris învățătorul „arăta înainte”, iar elevii imitau literile cu un beț în nesip sau pe tabele obduse cu coră albă. Învățătorul arăta fie-cărui elev litera deosebit; și când era necesar, purta mâna elevului. Înse deja Elinii și Romanii s'au nisuit de a facilita metoda cetirei. Spre acest scop ei aplicau litere de lemn sau de fildeș, pe cari elevii le așezau una lângă alta. Eată originea literelor mobile și a mașinelor de cetire!

În evul mediu mai ales preoții erau ómeni de de carte; dintre mireni puțini învățau a ceti și scrie. Mulți privéu scrisul ca și o măestrie de tot dificilă, ba chiar misteriosă. Mai târziu, când au început a înflori burgesimea liberă, prin „școle urbane“ s'a răspândit și cetirea și scrierea a tot mai mult; metoda de învățământ a ramas înse tot cea veche, adecă literisarea. Așa stătea instrucția acestor dexterități chiar până la secolul al XVI-lea.

Abia pe la începutul evului nou s'au ivit unii pedagogi, carii au arătat, că metoda literizării este de tot nenaturală, greoaie și plictisitoare, și că este timpul de a o înlocui prin altă metodă mai ușoră și practică. Dintre pedagogii germani I c k e l s a m m e r este cel dintâi, carele s'a nisuit de a corigia metoda învățământului limbei și cetirei. El dicea, că nu cuvintele ar trebui să se învețe din alfabet, ci invers: alfabetul din cuvinte. De-aceea el începea învățământul cetirei ca desfacerea cuvintelor în silabe și a silabelor în sonuri. Numai în a doua linie arăta semnele sonurilor sau literile și făcea distingere clară între sonul și numele literei.

I c k e l s a m m e r propunea mai nainte vocalele, apoi consonantele, mai în urmă cele cu sunet mut precum: b, p, d, k, q. După aceste elevii treceau numai decât la cetirea dicerilor întregi, înse cuvintele compuse din mai multe silabe trebuiau să le pronunțe într-un început silabă de silabă. La cetire elevii nu întrerupeau sonurile, ci le întindéu dela unul la altul, până-ce acestea se închegau între sine. Cartea lui I c k e l s a m m e r e intitulată „Gramatică germană, din care fie-cine de sine pôte învăța a ceti,“ are 40 de foi și s'a tipărit probabil în 1537 la Nürnberg. De altcum această lucrare precum se pôte vedé și din numele ei, cuprinde în sine nu numai deprinderi pentru cetire, ci și pentru învățământul gramaticii. Metoda proiectată de I c k e l s a m m e r nu a aflat părținitori, pentru-că învățătorii din acele timpuri aveau cu mult mai puțină pricepere pentru reformele pedagogice, decât să se fi putut hotărî de a abandona mehanismul comod al literisării.

În 1620 R a t i c h renumitul pedagog din Köthen, asemenea a făcut încercări de a corigia metoda cetirei și scrierii. El la învățământul cetirii lua întru ajutor exercițiile de vorbire; nu tracta sonurile în șir alfabetic, ci începea cu vocalele și apoi la aceste adaoga consonantele; la scriere proceda dela literele ușore la cele dificile. În clasa a doua împreuna scrierea cu cetirea. Înse deosebire clară între son și literă el nu făcea. Acest pedagog s'a apropiat de metoda corectă, înse totuș n'a realizat-o.

C o m e n i u s, unul din cei mai mari pedagogi, în cartea sa „Lumea zugrăvită“ înșiră literile în ordina alfabetică, înse adaogă la fie-care literă câte o iconă, care are scopul de a revoca în memoria elevului sunetul natural, ce corespunde acelei litere. Așa

se vede, că C o m e n i u s voia să aducă cetirea în legatură cu icóne și cu reprezentări sensuale pentru-ca să faciliteze metoda și să-o facă mai naturală. E posibil, că el s'a cugetat și la analiză și pronunțarea sonurilor pure. După-ce treceau elevii preste acest Abecedar, erau puși de a intui icónele din „Lumea zugrăvită.“ Prin intuițiune ei își aduceau aminte de numele icónei, pe care apoi îl puteau ceti mai ușor din aceea carte. După-ce ei erau deprinși de a ceti tóte aceste numiri, atunci deja și știau ceti fluent.

În decursul secolului al XVII-lea școlele au ramas pe lângă literisare; acei pedagogi înse, carii cunoșteau bine scăderile acestei metode, făceau necontentit încercări, de a facilita învățământul cetirei, ba unii în credință că vor ajunge mai iute la scop aplicându și proceduri eronate. În astfel de eróre cade L o c k e, carele voia să prefacă cetirea în o petrecere. El scria literele pe fețele unui corp geometric de os cu care se juca elevul; și când acesta întreba despre litere, și apoi le afla singur, primea ca remunerație cișeșe, mere, șcl. Tot așa de neserios proceda și B a s e d o w, carele dădea elevilor săi prăjituri, ce aveau forme de litere.

În secolul al XVII-lea, putem zice, nu s'a introdus nici o îmbunătățire esențială în metoda scrierii și cetirii.

În secolul al XVIII-lea pedagogii germani se luptau cu energie în contra literisării, fără ca ei să fi știut recomanda în locul ei o altă metodă mai rațională, deși francezul D e L a u n a y deja pe la 1741 a solicitat fonetismul și propunerea împreună a scrierii cu cetirea. Pe la finea secolului al XVIII-lea germanul G e d i c k e a inventat metoda silabisării. El cerea, ca elevul să nu mai literiseze, ci să pronunțe pe dată silaba; căci începătorii tocmai după-ce au spus numele literilor, se abat dela acel nume, spre a pronunța silaba. Această metodă înse n'a avut nici o trecere; învățătorii au ramas tot pe lângă literisare.

2) Pestalozzi, Ollivier, Krug, Stephani.

La începutul secolului al XIX-lea s'au făcut multe îmbunătățiri în metoda scrierii și cetirii. Adevărat, că P e s t a l o z z i și discipolii sei au menținut literisarea, dar ei s'au nisuit de a o face mai plăcută elevilor, și anume așa, că o împreunau cu exerciții de vorbire; mai întâi pune elevii să literiseze după auđ, apoi urmau a arăta literele; ei tractau literele în grupe arangeate dela ușor la greu, și numai cu încetul, gradat ajungeau la cetire; în fine aplicau literele mișcătore, cari le aflăram deja la B a s e d o w.

Tot pe la începutul acestui secol au întemeiat Ollivier, Krug și cu deosebire S t e p h a n i o metodă cu mult mai bună, și anume metoda fonetică.

Ollivier, carele în opul seu principal apărut în 1804 voește a întemeia un proces pe deplin na-

tural pentru învățarea cetirii, plăcă dela exercitarea sistematică a organelor de vorbire. El cerea, ca elevii prin multă spunere-înainte și imitare să se dedee a pronunța ușor și corect sonurile, înainte de a începe cetirea propriu zisă. Ollivier îmbina aceste exerciții fonetice cu analiza dicerilor în cuvinte, silabe și sonuri. După-ce elevii cunoșteau pe rând toate sonurile, urma de a-li-se arăta literile și anume mai nainte ale vocalelor, apoi ale consonantelor, înse aceste se deprindeau împreunate cu vocale. E de observat, că Ollivier punea pe elevi să pronunțe consonantele cu ajutorul unui „e“ adaus la ele, așa dară: b(e), c(e), d(e), f(e), șcl., ba el era chiar de părerea, că nici n'ar mai fi necesar de a face disticțiune între vocale, și consonante, fiind aceste din urmă niște sonuri tocmai așa de-sine-stătătoare ca și vocalele.

La instrucție Ollivier aplica tabele ca icóne, ce reprezentau astfel de obiecte, ale căror numiri cuprindeau în sine pe rând toate consonantele, de ex. pentru desvoltarea consonantei „b“ servea porumbul (Taube), pentru „p“ tulipanul (Tulpe), șcl. Metoda lui Ollivier exercită spiritul elevului, fiind că înse este prea exagerată în temeinicie și reclamă mijloce de învățământ prea scumpe, nu s'a putut respândi.

Metoda lui Krug este încă și mai incurcată decât a lui Ollivier, și tocmai de-accea, cu toate că de altmintrea e ingenioasă, în practică a trebuit să cadă. Și Krug începea cu exerciții pregătitoare cu scop de a ascuți și a perfecționa atenția, auzul și organele vocii. După-aceste pregătiri el trecea apoi la învățământul cetirii propriu zis, care avea trei grade, și anume: 1) formarea sonurilor, adică tractarea vocalelor; 2) formarea articulațiunii, adică consonantele, întrucât aceste sunt sonuri articulate; 3) împreunarea vocalelor cu consonantele în silabe, cuvinte și propoziții. La fie-care vocală elevii trebuiau să observe și să descrie și poziția gurei, de ex. lungă e poziția gurei la „u“, rotundă la „o“, căscată la „a“, lată la „e“, șcl. La consonante se făceau număröse împărțiri principale și secundare. Tóte exercițiile se executau la comandă. Ollivier și Krug au arătat elementele vorbirei cu deplină claritate, și au îndemnat pe învățatori de a face distincție exactă între son și literă. Prin toate aceste stăruințe, s'a preparat calea către metoda fonetică.

Dr. Petru Pipoș.

(Va urma.)

Organisarea bisericii în timpul dela 1054—1453.

a) *In Orient.*

În timpul dela 1054—1453 împărății bisantini își permit un adevărat despotism față de biserică și

organismul ei; ér patriarhii, cari se opun acestui despotism sânt destituiți și esilați. Ca un exemplu de curaj și bărbăția amintim aici ținuta patriarhului din Constantinopol Arseniu (1261—1267) față de Michail Paleologul. Dênsul adică a fost tutor împăratului legal, dar minorele Ioan Lascaris, și ca să-si asigure sieși tronul, moscenitoriului legitim i-a scos ochii. Pentru faptul acesta patriarhul Arseniu a escomunicat pre Michail Paleologul. Acéstă escomunicare a făcut mare senzație în popor; și împăratul temându-se de popor s'a rugat de patriarhul să-i permită, să facă penitență. Dechiarându-i însă patriarhul, că păcatul comis nu-l va poté espia altcum, decât dacă va abdice de împărăție, și va înstitui pre tron pre moscenitoriul legal, pre Ioan Lascaris, — împăratul în loc de a-se supune canonului dictat, l'a depus din scaunul patriarhal, și la eșilat, și ca să-si justifice acéstă procedură a conchiămat la anul 1267 un sinod compus din episcopi adicți ai săi, carele a dechiarat pre patriarhul Arseniu de depus.

Procederea împăratului Michail Paleologul față de patriarhul Arseniu a produs o adevărată consternațiune în popor, așa încât patriarhal German înstituit de împăratul n'a potut să-si susțină în scaunul patriarhal, și în locul lui s'a înstituit un monach cu numele Iosif, carele trecea înaintea poporului de om sfânt. Tot de odată a încercat împăratul toate mijlocele, ca să înduplece pre patriarhul Arseniu, ca să-si revóce escomunicațiunea pronunțată asupra lui, ceea ce Arseniu nu a făcut. Poporul însă nu a voit să recunoscă de următori legali nici pre imperați, nici p.e patriarh.

Resensul și opozițiunea poporului a ținut până la anul 1392, când împăratul Andronic II fiul împăratului M. Paleologul (1283—1328) și patriarhul Nifon a dispus, ca reliquiele patriarhului Arseniu răposat la 1273 să se aducă cu tótă solemnitatea la Constantinopol, și să se înmormânteze acolo. Numai după acésta, și după-ce clericii, cari au fost contrari patriarhului Arseniu au suferit o suspensiune de 40 de zile dela oficiu, a recunoscut poporul de următori legali în scaunele lor pre împăratul și pre patriarhul.

O mare greșelă au comis în timpul, de carele vorbim și înșiși patriarhii. În acéstă periódă concentrează tótă puterea ierarhică în mâinile lor prin așa numitul drept de „stavropigii“ precum și prin dreptul de a primi sub jurisdicțiunea lor clerici și fără invoirea episcopilor concerninți. Sub dreptul de

stavropigii înțelegem privilegiul acordat fundatorilor de biserici și mănăstiri, ca să nu le supună jurisdicțiunii Episcopului concerninte, ci să-le închine patriarhului.

În această perioadă se țin unele sinode patriarhale, mai cu seamă pentru rezolvirea de chestiuni disciplinare. Hotărârile acestor sinode se publicau apoi în formă de decrete ale sinodelor patriarhale.

Monachii pentru bunele servicii, cari le-au făcut bisericii s'au bucurat și în această perioadă de o deosebită vață. Cu deosebire erau în mare vață mănăstirile din muntele Athos. De acea cu începere din această perioadă au înființat mănăstiri nouă pre muntele Athos, seau au dotat cele existente principii ruși, români, bulgari, sârbi și iberi. În această perioadă s'au înființat mănăstiri în Russia și în România. În Moldova sa înființat prin principele Stefan III mănăstirea Neamțului la 1393; ér pre timpul domniei lui Alexandru cel bun s'au înființat în Moldova mănăstirile: Bistrița, Pobrata și Moldavița. În Muntenia s'a înființat în veacul al treispredecelea mănăstirea dela Campulung despre carea se crede, că ar fi înființată de Radu Negru, ér în jumătatea a doua a seculului al patruspredecelea s'au înființat în ^{Oltevia?} Moldova mănăstirile: Prislop, Motru, Vodița și Tismana.

(Va urma.)

Cuvântare

pentru Dumineca stălpărilor.

„Osana fiul lui David! Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului.“ (Ioan c. 12 v. 13).

Iubiți Ascultători!

Astăzi biserica drept credincioasă este înbrăcată în vestminte serbătorești, ați ține densa o ți de bucurie, căci ați serbăm intrarea triumfală a D-lui Isus în Ierusalim. Astăzi poporul israitén cu toate efortările și apucăturile reuțicioase ale fariseilor și cărturarilor, dă o probă de recunoștință, mulțămire și adorare Celui ce a făcut ceriul și pământul. Astăzi venind Isus din Vitania la Ierusalim, poporul îl întâmpină cu ramuri verzi și cu cântări însuflețitoare: „Osana Fiul lui David!“ scl. De aici vine bucuria noastră. De aceea biserica este astăzi îmbrăcata în haină de serbătoare. De aceea ținem noi astăzi ramuri în mâinile noastre.

Cât de puțin ține însă bucuria! Ea pierce ca un vis-dulce și înșelător, ca un gând încântător ce se naște în inimile noastre, dispărând ca o nălucă dinaintea adevărului. Poporul, carele își așterne ați vestmintele sale cele mai prețioase înaintea D-lui Isus Christos, au nu-l va desbrăca în curând de hainele lui și-l va îmbrăca în haină mohorită? Poporul, carele îl întâmpină cu ramuri

de finic, au nu în scurt va aduna spini ca să compună dintr'înșii o cunună de batjocură cum nu s'a mai vădut în lume? Acest popor ce-i strigă astăzi Osana! nu se pregătesce el ôre se strige, mâne séu poimâne, restiguesce-l, restiguesce-l pre el! Așa este lumea această schimbăciósă și nestatornică în plăceri. Bucuria și intristarea, plăcerea și durerea sunt fiicele unei și aceleași mame, a schimbărilor lumesci. Numai virtutea este stătornică. S-a evanghelie de astăzi e plină însă de învățături frumoase, folositoare și instructive de învățături, cari ne conduc la adevărata virtute. Veniți deci se vedem cari sunt aceste învățături, ca se scótem dintr'insele nutremânt pentru suflet, tărie pentru virtute.

De cătră răsărit dela Ierusalim a venit Isus la Vitania. Vitania era un orașel aședat la pôlele muntelui Maslinilor, departe de Ierusalim cale cam o jumătate de ôră. Aci a petrecut Dnul mai multe țile. Aci locuia Simon leprosnl. Aci era Maria cu sora sa Marta, aci fratele lor Lazar, pre care l-a inviat Domnul din morți, arătându-se pe sine de domnul morții. Aci în orașul acesta a luat Domnul cina despre care ne istorisesc evangelia de astăzi în casa lui Simon leprosul. Ceea ce ne interesează mai de aprópe este înprejurarea, că Simon leprosul l-a primit în casa sa, că Marta îi servea și Maria ungea piciorerele Domnului cu mir. Nu putem ôre să urmăm și noi lucrările lor? Putem fără totă indoiala.

Noi putem primi în casele noastre pre Domnul și Mântuitorul. Stă în voia și puterea noastră se-l primim. El din parte-i e gata a veni la noi în tot-deuna și se ne aducă darurile sale. „Éta stau la ușă și bat, de va auzi cineva glasul meu și va deschide ușa voi intră la el.“ (Apoc. 3, 20.) Să nașce întrebarea, cum se primim pre Domnul în casele noastre? Ce face Iub. Asc. acela, carele așteptă pre un óspe? Se pregătesce de timpuriu spre primirea lui. Și în ce se cuprinde această primire? Indepăreză din casa sa toate câte i-sé par, că nu i-ar conveni óspelui, aducând cele despre care e convins, că-i serveșce spre distragere și plăcere. Așa se facem și noi, pregătindu-ne a primi în casele noastre pre Domnul se depărtăm dintr'insele tot ce nu i-ar plăcé dînsului. Neînțelegerea, neascultarea, mânia, certele, lăcomiele, invidiele și tot lucrul réu. După aceea se căutăm a înfrumșeța casele noastre cu toate câte îi plac marelui óspe pre carele îi asteptăm, nesciind ziua și césul în care va se vină. Și cari sunt aceste lucruri? Înțelegerea pacinică, iubirea între toți, iubirea pentru înaintarea comună, ascultara reciprocă, povățuirea dréptă, lucru onest și cumpétat. Și așa în casa aceea din care a eșit păcatul, va intra Christos, aducând cu sine darurile sale de îndestulare și fericire.

Pregătiți-vé Iub. Asc. scóteți din casele vóstre păcatul și primiți intr'insele virtutea „și ve voi asemenea cu ómenii, cari așteptă pre Domnul lor, când se întórce dela nuntă, ca viind și bătând, îndată se-i deschidă. Fericite sunt slugile acele pre cari viind Domnul îi va afla priveghind. (Luca 12, 36, 37) Faceți așa și veți primi și voi pre Domnul în casele vóstre.

Dar noi i-putem servi Mânt. nostru ca și Marta. Ea adecă îi servea la cină. Cină mare a făcut și Părin-

tele nostru cel din ceriuri și a chemat pre tot omul ce vine în lume la această cină. A făcut-o în onoarea Fiului seu celui întrupat și pentru săturarea noastră celor ce flămâzim și însătoșem după dreptate. Cina această este fericirea cea vecinică a împărăției sale. Și cine va lua parte la aceea cină și va intra la mijloc? Cei chemați și aleși ai lui Dumneșeu, „cei ce păzesc aședemintele legii Lui și-și aduc aminte de poruncile Lui ca se le facă pre ele.“ (Psalmistul). Silindu-ne să aducem cât mai mulți credincioși cu noi la această mare cină, facând astfel ca Marta, servind lui Dșeu. Și cum vom face această? Vom face-o așa, decă învățăm pre cei nesciutori, decă îndreptăm pe cei ce greșesc, decă mângăem pre cei asupriți, dacă ridicăm pre cei căduți în adêncimea suferințelor. Apostolul țice: „Fraților se sciți, că cel ce a întors pre păcătoș dela rătăcirea calei sale, va mântui sufletul din môrte și va acoperi mulțime de pecate.“ (Iacob 5, 20.) „Și ori ce faceți unuia dintre acesti mai mici ai mei mie mi-ați făcut,“ țice Domnul.

Noi putem ca și Maria se ungem picioarele Domnului Isus Christos cu mir. În legea veche ungerea era un semn de onoare și un act religios. Pre archierei, pre preoți și regi îi ungeau în semn că sunt consacrați serviciilor lui Dumneșeu. Maria ungea picioarele Domnului, stergându-le cu părul capului, dându-i astfel un onor mai presus decăt ce se cuvenea archiereilor și regilor. Și cu tot dreptul, căci așa țice despre dñsul scriptura: „Acesta fiul celui Prea Înalt se va chema și Domnul Dumneșeu îi va da tronul lui David, tatălui seu și va stăpâni preste casa lui Iacob în veci și stăpânirei sale nu va fi sfirșit.“ (Luca 1, 23). Intrebați-vê voi înșivê acuma, împărăția cărui rege nu a avut sfirșit? Ôre nu fie-care rege își are finea sa? Ôre nu fie-care împărăție se nasce, cresce, ajunge la culme, dă inapoi și apune? Numai împărăția lui Dumneșeu nu e supusă schimbării. Numai ea cuprinde cu desevîrșire prezentele și viitoriul. Numai ea domnesce vecinic. Numai ea e fără de sfirșit. Mântuitoriul nostru este prin urmare mai presus decăt archiereii și regii. El este Domnul Domnilor. Ungându-i Maria picioarele cu mir și-a arêtat prin această supunerea sa, iubirea sa. Supunându-ne și noi voiei sale sante și iubindu-l din tot cugetul, din tot sufletul și din tóta inima noastră îi facem aceleași onoruri ce-i l-ea făcut Maria. Faceți și voi de asemenea și veți unge picioarele Domnului cu mir.

Êtă deci cum putem noi primi pre Christos în casele noastre, cum-i putem servi și cum i-putem unge picioarele cu mir. Dar cu atâta nu s'au finit învățăturile ce le cuprinde în sine evangelia de astăzi, se mergem puțin mai departe!

Maria ungea picioarele Domnului cu mir de mare preț. Lucrurile prețioșe au deșceptat și deșteptă lâcomia ômenilor fără de lege, fie ele destinate chiar pentru cele mai mărețe și înalte scopuri. Ne o dovedesce acesta sft. evanglie de astăzi. „De ce nu s'a vëndut mirul acesta cu trei sute de dinari și se se fi dat săracilor“ (Ioan 12, 5). Așa întreba Iuda. Așa întrebă lâcomia. Dar lâcomia nu merge drept la scop avându-și rătăcirile sale. Lacomul tot-deuna se arată binevoitor și cu intențiune bună și fo-

lositóre. El iubesce dreptatea, e plin de umanitate, ocrotesce pre sêraci, scutesce pre vêduve. Așa se arată lacomul înainte ômenilor. Când îi vine la îndemână însê el despóie pre vêduve și răpesce dinariul sêracului fără nici o rușine. Așa a făcut și Iuda, pârându-i rêu, că nu s'a vëndut mirul pe sêma seracilor. Dar éta ce-i respunde Mântuitoriul Christos: „Las-o pre ea, că pe ziua îngropării mele a păzit această. Căci pre sêraci îi aveți cu voi totdeuna, êr pre mine nu mă aveți tot-deuna.“ (Ioan 11, 7, 8.) Auđita-ți Iub. Asc. rêspons mai blând, decăt acesta dat fățarnicilor și rafinatului viclesug? Se fugim și se ne ferim de lâcomie. Acest păcat e urit înainte lui Dumneșeu „căci iubirea de arginți este rădăcina tuturor reutăților; cari unii pofțindu-o a rătăcit din credință și s'au pêtruns de multe doreri.“ (Tim. 6, 10).

De aci învățăm și noi Iub. Asc! se ne stăpânim și când frați retăciți de ai noștrii, încercă viclesug asupra noastră, când ne întimpină cu nedreptate, când ne atacă drepturile și onoarea ni-o calcă, se-i întimpinăm cu blândete și dragoste, căci sus e Domnul și la judecată va primi fie-care resplata cuvenită. „Pre sêraci îi aveți pururea cu voi“ țice Domnul. Da îi avem, și datori suntem Iub. Asc. să-i ajutăm după puterile noastre, caci cel-ce pe lipsit ajută, pe Dumneșeu împrumută. Să nu gonim pre cel lipsit din casele noastre, ci se-l mângăiem și se nu cautăm a face fapte de milostenie numai în fața lumii. Dar se nu credem, că ajutând pre cei sêraci am împlinit datorințele noastre tôte, și că mântuirea ne e sigură. Mai avem datorințe față de Dumneșeu, pre care încă trebuie se le împlinim, și cum le vom îndeplini mai bine aceste altcum, decăt ținênd sus și tare la credință neclătită, dragoste și nădejde, și îndeplinind voia Lui.

A doua ți a plecat Isus din Vitania la Ierusalim. Poporul adunat aci la prasnice, auđind despre această i-au eșit înainte și l-a întimpinat cu stâlperi și cu strigări de: Osana! bine este cuvêntat cel ce vine întru numele Domnului. Au nu putem întimpina și noi în acest mod pre Domnul Christos? Da îl putem. Êtă l'am și întimpinat așa. Êtă și noi ținem astăzi în mânilor noastre stâlperi. Êta că și noi cântăm Osana! Însê atâta nu este de ajuns. Noi trebuie se facem mai mult. Noi trebuie se cuprindem după cum se cuvine unui creștin înțelesul acestor lucruri mărețe. Poporul iudeu a întimpinat astfel pe Domnul pentru-că înviase pe Lazar. Se ne întrebăm pentru ce ținem noi astăzi ramuri verđi în mânilor noastre? Din ce causă cântăm astăzi Osana? Vedem, că popórele au primit pre un trimis, carele se presenta, cu ramuri verđi ca pre un sol al păcii. Noi ținênd în mânilor noastre acestea ramuri, arêtăm cum și întru cât suntem reprezentanții păcii, și se urim cêrta și neînțelegerea.

Colórea verde a ramurei are însemnătate mare, care representă nădejdea, acel dar ceresc dăruiț ômenilor, care ajuta omului între tôte împrejurările vieții. Ținênd noi ramuri verđi în mâni, arêtăm că nădăjduim în pace, după cum ne spune cuvêntul Osana, care însemna: mântuesce, ajută, sporesce întăreșce. Așa dar noi nădăjduim în mântuire cerêndu ajutoriul celui Pré Înalt.

I-să face Domnului la intrarea sa în Ierusalim o primire solemnă, dar El nu pune pond pe acesta știind cât e lumea de schimbăciasă. Deci și noi să ne învățăm a fi cu umilință.

Din cele amintite am văzut Iub. Asc. cum trebuie se primim în casele noastre pre Domnul Isus Christos. Scim ca se-i servim cu credință și se mărim numele lui cel pre înalt, se ne ferim de lacomie, se împlinim cu scumpătate datorințele noastre către Dumnezeu și deapropoale nostru, se nutrim necontentit în mintea și inima noastră nădejdea vieții de veci, nisuindu-ne a dobândi virtutea. Deci să ne folosim de acestea învățături, nisuindu-ne a ne face din și în și tot mai buni. Să sporim în virtute, înfrumșetând căile vieții cu fapte bune și folositoare, ca să înaintăm spre perfecțiunea creștină. Pentru aceea mă rog cu Apostolul Pavel, ca „Dumnezeul răbdării și mângâierii se vă dăruască, să fiți de același gând între voi după porunca lui Is. Christos; că toți cu un cuget și cu o gură se măriți pre Dumnezeu și Părintele Domnului nostru Isus Christos ca să vă primiți unii pre alții, precum și Christos v'a primit pre voi spre mărirea lui Dumnezeu!” Amin.

Ucrușiu, Aprilie 1895.

Aureliu Moțu.

D I V E R S E.

† *Cas de mörte.* Înregistrăm cu durere, că veterarul nostru confrate Andreiu Văcărescu din Beba vechiă a trecut la cele eterne în 16/28 a. c. după ce a servit cu credință altariului Domnului timp de 32 de ani. Rămășițele pămăntesci ale defunctului s'au depus spre odichnă eternă în 18/30 Martie a. c. cu solemnitatea meritată. Serviciul funebru s'a oficiat prin părintele protopresviter tractual Paul Miulescu în ființa de față a poporului din Beba, și din a multor fruntași din comunele învecinate.

Dumnezeu să așeze sufletul răposatului în locașurile dreptilor!

* *Din octoiichul cel mare, edat de fericitul Loga Diaconovici* se mai află de vândare câteva esemplare în tipografia noastră diecesană. Prețul unui esemplariu legat este 5 fl. legat mai elegant 5 fl 50 cr.

* *Vrăjitoare arsă.* Înaintea tribunalului din Dublin se pertractează unu proces criminal, al cărei subtras este arderea unei femei ținute de vrăjitoare. Făptuitorii s'unt tatăl și barbatul victimei și 4 nepoți ai ei.

* *Himen.* Domnul Nicolae Papp teolog absolut, i-și va serba cununia în 16 l. c. n. cu d-șora Anna Popa fiica d-lui Zenobie Popa din Beliu (com. Bihor) în sânta biserica ort. rom. de acolo. — Felicitările noastre!

* *Esundare.* De mai bine de o săptămână Mureșul și în genere apele din întrégă țera au crescut în

mod înspăimântătoriu și au esundat în multe locuri câmpii întregi. Mureșul ieri a fost crescut cu 3 metri 63 centimetri preste nivoul normal. Sperăm însă, ca schimbându-se timpul Dumneșeu ne va apăra de ulterioare daune.

† *Necrolog.* Șirul ómenilor vrednici să mai rări încă cu unu. În 14/26 martie, a. c. petrecurăm la mormânt pre unu dintre cei mai vrednici și inteligenți învățatori ai noștri, pre Nicolau Avram, din Totvărădia.

Décă cineva a fost născut anume spre a fi învățatoriu, atunci despre fericitul în Domnul N. Avram, cu tot dreptul putem dice acesta. Un suflet blând, o inimă nobilă; pe lângă acesta o minte ageră și o voință de fer, a fost caracteristica acestui om. La chemarea sa de învățatoriu, totdeauna a ținut cu scumpătate atât în școlă, cât și afară de școlă.

Fiind convins, că numai din mult, poți împrumata mult, — pururea cetea și înveța. Astfeliu ajunse a fi un inteligent și distins învățatoriu. — Până a nu-l cuprinde morbul, îl-vedeam totdeauna între conducători la tóte adunările învățatoresci, 'l-am veđut adesea ca comisar consistorial, concređut cu instruirea învățătorilor mai slabi.

Un óre-care avént al învățământului aici pe Mureș, cu drept cuvânt și în mare parte lui i-se póte atribui. Ca comisar de esamene, și cu alte ocașuni, pururea dădea indegetări învățătorilor, că cum, și în ce chip se procedă în propunerea obiectelor de învățământ. În învățământ punea pond mai mare pe educațiune.

Dar nu numai pe terenul școlar a desvoltat o activitate laudabila, — nu, el era și renumit grădinar. Cine n'a auđit măcar de rujițele lui Avram. Cu predilecție se ocupa cu cultivarea pomilor, dar mai ales cu a legumelor, în care ram era specialist. Despre crescerea legumelor a edat și un op: „Legumele“, care în acesta materie, ocupă loc între cele dântăi.

Densul însă n'a lucrat numai pentru folosul propriu, scopul lui a fost să desștepte și în popor voia și plăcerea spre cultivarea acestui ram de economie. Și în adevér, că și-a și ajuns scopul că-ci e lucru constat, că în piața Soborșinului, nici o comună nu aduce așa frumóse și multe legume, ca Totvărădia. Pe lângă acesta de ómeni desștepi și cu bună stare încă nu e seracă acesta frumóasă comună.

Cumcă poporul încă a știut prețui valórea de funcțului, s'a veđut la imorméntare, la care au luat parte mic cu mare — plini de inștristare, dându-i astfeliu cel din urmă tribut.

Imorméntarea s'a făcut de 5 preoți cu Dl protopop în frunte. Cuvéntul funebru a fost rostit de Dl protopop; ér în numele corpului didactic a vorbit învățătorul din Soborsin: P. Givulescu, aprețiind meritele defunctului. La imorméntare — pe lângă tot timpul urit — au participat cu puțină escepțiune toți învățătorii din inspectoratul Totvărădiei.

Așa se sfersi acest bărbat vrednic pentru școlă și națiunea sa. În veci se-i fie amintirea.

Nr. 154/1895

Convocare.

Conform §. 29 din statute, convocăm prin această la adunarea generală ordinară a reuniunii distric-tuali pre toți frații învățători din protopopiatele Con-sistoriului aradan, ce se află în drépta Muréșului, cum și pre toți binevoitorii cauzelor noastre școlare.

Adunarea generală se va ține Joi și Vi-neri după S. S. pași în 18 și 19 Aprilie st. n. a. c. în sala cea mare a seminariului diecesan dela 8—12 a. m. și dela 3—6 ore d. am.

Programa adunării generali se va publica în numărul proxim al acestei foi.

Arad, din ședința ordinară a comitetului ținută în 14, Martie st. n. 1895.

Teodoru Ceontea, m. p.

președinte.

Nicolae Stefu, m. p.

secretar I.

Concurse.

Se escrie concurs pentru stațiunea învățătorescă din T.-Carand, cu terminul de alegere, în 23 Aprilie (5 Maiu) c.

Salariu este în bani gata: a) dela comuna bisericăscă 116 fl.; b) dela episcopul latin remunerație anuală 27 fl.; c) pământ arătoriu cu venit 60 fl.; d) 12 cubule de bucate $\frac{1}{2}$ grâu, $\frac{1}{2}$ cucuruz sfîrmat; e) veniturile cantonale, cuartir cu grădină de legumi; f) patru stân-geni lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa acest post se-și subșternă supli-cele adresate comitetului parochial ajustate cu documen-tele necesare, despre pregătirile pedagogiei, și de ser-vițiu, la protopresbiterul tractului Beliu, Petru Suci în Ucuriș (Ökrös) până la terminul de alegere.

Recurenții au a se arăta în vre-o Duminecă presen-tându-se în biserica din loc, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipicul bisericesc.

T.-Carand, 19/31 Martie 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: PETRU SUCIU, m. p. proto-presbiter, inspector școlar.

—□—

Pentru deplinirea definitivă a stațiunii de învățăto-re la școla confesională de fete din Utvin, pprotopresvitera-tul Timișorii, se escrie concurs, cu termin de alegere pe ziua de 4/16 Aprilie c.

Emolumintele anuale sunt: 1) În bani gata 150 fl.; 2) 20 chible de grâu à 3 fl. = 60 fl.; 3) 4 jughere pământ; 4) 3 stângeni de lemne; 5) pentru conferință și scripturistică 10 fl.; 6) cortel liber constător din 2 chilii frumoșe și apartinătorele, precum și grădină de legumi.

Reflectantele cu cvalificațiunea prescrisă, au a-și înainta recursele la Prea On. Domn inspector de școle în Timișóra (Fabrick); și a se presenta poporului în s. biserică de acolo.

Din ședința comitetului parochial, ținută în Utvin la 26 Februaru v. 1895.

Comitetul parochial.

Cu consensul ppresv.: Dr. Tr. PUTICI, m. p. inspector de școle.

—□—

Cu termin de alegere pe 23 Aprilie (5 Malu) a. c. se escrie concurs pentru îndeplinirea alor trei posturi din comuna Ternova, protopresviteratul Șiria, diecesa Arad, și anume:

1. Pentru parochia de clasa primă, devenită va-cantă prin alegerea preotului Georgie Turic, la O t l a c a. Emolumintele sunt: folosirea unei sesiuni pământ stravilan, birul dela 228 case, și anume: dela 62 câte una măsură, ér dela 166 câte una jumătate măsură bucate — jumătate grâu și jumătate cucuruz — și stolele îndătinate. — Tóte acestea dau un venit anual de peste 800 fl. v. a.

2. Pentru îndeplinirea alor două posturi în-vățătoresci devenite vacante prin mutarea învățăto-rilor Georgie Todoreanu și Florian Toutan din cari una e de fete. Emolumintele împreunate cu fieșce-carele din aeeste posturi sunt: în bani 300 fl. în relut de cuartir, și până când comuna va fi în stare al da în natură 20 fl. și în spese de scripturistică 3 fl. Spesele de conferință după necesitate le va suporta comuna, nu altcum îngri-jirea curățirii și încăldirii saelor de învățământ.

Recurenții la parochia sunt poștiți a se acomoda la instruarea petițiunii lor §-lui 15, lit. a) din „Regulamen-tul pentru parochii.“

Cei ce doresc a ocupa vre-un post învățătoresc sunt îndrumați a-și ajusta petițiunile cu documintele prescise, dovedind cvalificațiunea.

Se notifică, încât una din cele două școli e de fete, a acest post se vor admite în candidare și vor putea fi aleși învățători cvalificați numai în acel cas, când nu vo-fi competente cvalificate.

Competenții dela tóte trei posturile sunt poștiți a-și sușterne petițiunile lor — adresate comitetului parochiei Ternova — părintelui protopot Georgiu Popovicu, în Șiria (Világos) până în 16/28 Aprilie a. c., căci cele intrate-mai târziu, nu se vor lua în socotință; și a se presenta în vre-o Duminecă séu sərbătore în sta bis. din Ternova, pentru a servi, predica și respective pentru a-și arăta desteritatea în cânt și tipic, pentru-că alegândul învăță-toriu respective învățători sunt obligați fără alta remu-nerațiune a cânta și conduce strana.

Aleșii învățători numai după un an de probă vor putea fi recomandați Venerabilului Consistoriu spre a-probare.

Din ședința comitetului ținută în Ternova, la 6/18 Martie 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: GIORGIU POPOVICIU, m. p. protop.

LICITAȚIUNE MINUENDĂ.

Pe basa conclusului aprobătoriu al Ven. consistoriu, dto 28 Februaru a. c. Nr. 1150, se escrie concurs de licitațiune minuendă, pentru edificarea de nou a bisericei gr. or. rom. din Sarcia-română, protopresbiteratul B.-Comloș, comitatul Torontal, sub aceste condițiuni:

Prețul esclamarii este 6571 fl 8 cr.

Comuna bisericăscă dá numai cărămida arsă tre-buincioasă.

Licitanții au a depune inaintea licitațiunii, carea se va ține în Sarcia-română la 4/16 Aprilie la 10 ore a. m. vadiul de 10% din prețul esclamarii.

Planul, specificarea, precum și alte condițiuni, se pot vedea la oficiul parochial gr. or. rom. în Sarcia.

Sarcia-rómână, la 16/28 Martiu 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. pro-topresbiter.